Nr. 2 Poznań, 10 stycznia 1926 Rok VI.

RYNEK METALOWY I MASZYNOWY

Pierwszy polski tygodnik dla przemysłu i handlu branży żelaza, maszyn, metali, materjałów budowlanych oraz pokrewnych branż.

ORGAN ZWIĄZKU HANDLARZY MASZYN ROLNICZYCH NA ZACHODNIĄ POLSKĘ.

ORGAN ZWIĄZKU KUPCÓW BRANŻY ŻELAZA NA ZACHODNIĄ POLSKĘ.

Wychodzi tygodniowo
Abonament kw. 3½ zlp.
Dla Gdańska i Niemiec 3½ guld.
Dla Ameryki 1 dolar kwartalnie

REDAKCJA i ADMINISTRACJA:
Poznań, ul. Wielka 10 — Telefon 2277
Konto czekowe P. K. O. w Poznaniu nr. 202796

Ceny ogłoszeń: 1/1 str. 100 zł., 1/2 str. 60 zł, 1/4 str. 35 zł., 1/8 20 zł., 1/16 str. 10 zł.
Ogłoszenia na okładce z dopłatą.
Miejscem wykonania zleceń i zapłaty jest Poznań
Przy wszelkich kwestjach jest miarodajny sąd powiatowy w Poznaniu

Położenie w Niemczech.

Pod względem gospodarczym, jak i pod względem politycznym niemasz krajów zupełnie samodzielnych: wszystkie bowiem zależne są od ogólnego rynku światowego i od poszczególnych rynków sąsiedzkich. Nie potrzeba nawet oka zbyt wytrawnego ekonomisty, by tę zależność skonstatować dziś osobliwie, kiedy stan gospodarczy przechodzi konwulsyjne przemagania we wszystkich prawie krajach.

Stan gospodarczy **Rosji** ciągle jeszcze leży: pokładane przez rząd sowiecki nadzieje w zeszłoroczne urodzaje, zupełnie zawiodły: zawiódł też połączony z planem wywozu zboża plan importu z zagranicy. Dla przemysłu zaś Europy zachodniej znaczy to odpadnięcie na czas nieokreślony rynku wschodnio-europejskiego.

Francja przeżywa okres gospodarczo-inflacyjny ze znanemi wszystkim okolicznościami i objawami właściwemi stanom inflacyjnym.

Angija też coraz więcej odczuwa wpływy ogólnego kryzysu. Ilość bezrobotnych wzrasta: obecnie przerasta już liczbę 1½ miljona ludzi. Zubożenie rynków zewnętrznych — mała ich pojemność, daje się angielskiemu przemysłowi silnie we znaki: wprawdzie rynki kolonjalne funkcjonują nadal — ale i one zaczynają się kurczyć. Częściowo zrzucają opiekuńcze jarzmo macierzy angielskiej, częściowo zaś tracą siłę kupna, wskutek ogólnego braku kapitałów obrotowych.

Niemcy zbliżają się szybkim krokiem do kryzysu stabilizacji: do dziś uniknęły go, dzięki pożyczkom zagranicznym. Spłaty i wynagrodzenia reparacyjne pochłonęły nietylko kapitały pożyczkowe, ale i kapitały własne, czem doprowadzono stan gospodarczy Niemiec prawie do upadku.

Przemysł i handel niemiecki żądają od swego rządu, aby corychlej przedsięwziął środki, któreby ochroniły życie gospodarcze od dalszych wstrząsów i uratowały od zguby zagrożone w swym bycie przedsiębiorstwa przemysłowe i kupieckie.

Niezależnie od tego ruchu, daje się zauważyć w Niemczech inny, nowy ruch, torujący sobie coraz wyraźniej drogę do ogólnych sfer gospodarczych. Jest to przekonanie, że przy dzisiejszym układzie gospodarczym, żaden kraj nie zdoła doprowadzić do porządku swojego stanu gospod. inaczej, jak współpracując w tym celu z innymi krajami Europy i całego świata: problem bowiem gospodarczy jest problemem ogólno europejskim, jest problemem światowym, a nietylko problemem jakiegoś kraju osobno wziętego.

Konflikty i zatargi polityczne złagodzono do pewnego stopnia na konferencji w Locarno. Obecnie przychodzi czas, by na forum międzynarodowej konferencji rozpatrzano dobrze kwestje i zagadnienia międzynarodowego gospodarstwa, aby wyprowadzić państwa europejskie i kataklizmu ekonomicznego, w jaki wojna je wtrąciła. Przemysł europejski potrzebuje rynków zbytu, i to rynków pojemnych. Siłę kupna tych rynków wzmoże tylko oddanie na ich dyspozycję kapitałów obrotowych, któreby im umożliwiły ruszenie z martwego punktu.

Jednakże wpływ kapitałów pożyczkowych na wzmożenie siły pokupna rynków zbytu może być wskutek obecnych konjunktur gospodarczych i przemysłowych — tylko czasowy — bynajmniej nie trwały. Niezależnie zatem od chwilowej pomocy w postaci kapitałów pożyczkowych, a ze względu na trudność uzyskania niskoprocentowych a długoterminowych pożyczek, trzeba absolutnie zniżyć ceny wytworów przemysłu do pojemności rynku, czyli obniżyć ceny towarów.

Ruch ten zdąża, jako do konieczności nieodzownej, do zniesienia europejskich zapór celnych. Ten postulat atoli wiedzie wprost do umiędzynarodowienia organizacji produkcji, celem uracjonalizowania tejże: aby dojść do tego punktu, by każdy kraj produkował te wyroby, których produkcja znajduje w ogólnych warunkach gospodarczo-przemysłowych danego kraju naturalną podstawę rozwoju i prosperacji, a nie marnował sił mechanicznych, kapitałów ani czasu na prowadzenie takich gałęzi przemysłu, które w tymże kraju zgóry — z braku odpowiednich warunków — skazane są tylko na suchotniczy żywot wegetacyjny, na pasywność produkcyjną, wreszcie na upadek. Powyższe postulaty zostały już podane przez Związek Przemysłowców Rzeszy do rozpatrzenia rządowi.

Ten nowy kierunek kosmo-polityczny w zakresie gospodarki niemieckiej, równa się zupełnemu zerwaniu z dotychczasową orjentacją gospodarczą.

Zagraniczny handel niemiecki wzmógł się w ostatnim roku znacznie. W miesiącach styczeń—wrzesień 1925 r. importowano towarów za Mn. 6716 miljonów — przeciw 5120 miljonów z roku 1924 r., eksport zaś wynosił 5584 przeciw 3984 miljonów Mn.

Zato w listopadzie i grudniu ogólne położenie gospodarcze uległo dalszej zmianie na gorsze. Siła kupcza tak w miastach jak na wsiach zmniejszyła się bardzo znacznie. Brak kapitałów obrotowych i kredytów paraliżuje nadal wszelkie poczynania ekonomiczno-gospodarcze. Cały szereg przemysłów pracuje ze stratą: w pierwszym rzędzie idzie tu przemysł żelazny.

W bilansie handlu zagranicznego zbliżają się Niemcy do punktu zrównoważenia wywozu z przywozem, ale na tej samej podstawie co w Polsce: to jest drogą zmniejszania przywozu. Zniżka wartości importu listopadowego do październikowego stoi jak 65—228 miljn. mn. Zawarte ostatnio traktaty handlowe z Rosją, Italją, Szwajcarją, Holandją, oraz prowizorjum handlowe z Hiszpanją uprawniają nadzieje na dalsze polepszenie się stosunków handlowych z zagranicą.

Rynek pracy ulega dalszej redukcji, osobliwie w obwodzie nadreńsko-westfalskim i w przemyśle żelaznym wogóle.

Bardzo silnie dotknięty został przemysł obuwniczy. Fabryki obuwia we Frankfurcie n. M. i Offenbachu i w innych dzielnicach Niemiec znajdują się w bardzo krytycznem położeniu. Ogólny stan jest bardzo niepomyślny.

Pracę ogranicza się w tej branży coraz bardziej, redukcje robotników są na porządku dziennym. Praca odbywa się zaledwie dwa do trzech dni tygodniowo.

H. Groński.

Przemysł metalowy.

Pogorszenie na rynku wewnętrznym. — Drobna poprawa w dziale eksportowym.

Członkowie Rady polskiego związku przemysłowców metalowych zestawili ostatnio sprawozdanie z sytuacji metalowego przemysłu przetwórczego.

W sprawozdaniu tem stwierdzają, że sytuacja **pogarsza się z dnia na dzień.** W głównej mierze dotyczy to fabryk, dostarczających towar dla **wojska i Ministerstwa Kolei Żelaznych.** Na skutek cofnięcia znacznej części zamówień dawnych, braku nowych i zalegania przez skarb w wypłacie należności fabrykom — przedsiębiorstwa te przewidują, że będą musiały całkowicie przerwać produkcję, co pozbawi pracy kilkanaście tysięcy robotników.

Nieznacznemu ożywieniu w nielicznych gałęziach, jakie nastąpiło na krótko w fabrykach gwoździ i drutu i w niektórych fabrykach maszyn rolniczych, nie należy przypisywać zbyt wielkiej wagi.

Fabryki maszyn rolniczych, które po 2-miesięcznym zastoju zdołały produkcję swoją podnieść z 15 na 20 procent, obecnie nie mogą przygotować się do sezonu z powodu braku gotówki i podwyższenia cen surówki, gdy jednocześnie niema widoków na możliwość podwyższenia cen na maszyny rolnicze. W lepszych nieco warunkach są te fabryki, które mogłyby wywozić maszyny rolnicze do Rosji, a tem samem uprawiać konkurencję z maszynami czeskiemi. Lecz niepewna sytuacja walutowa i nieprzyjmowanie przez Bank Polski weksli 7-ci miesięcznych, jakiemi płacą Sowiety, utrudniają tu wywóz.

Względną poprawę zanotowano w dziale fabryk **maszyn do obróbki drzewa,** co tłumaczy się zwiększonym wywozem drzewa. **Pozatem pewne ożywienie ujawniło się w fabrykach platerów, jako skutek zwiększenia się wywozu zagranicę, głównie do Turcji i Rumunji, z któremi dokonano obrotów na sumę 20 000 tysięcy dolarów.** Zachwianie się kursu waluty rumuńskiej utrudnia dalsze transakcje.

W odlewniach warszawskich sytuacja uległa znacznemu pogorszeniu, głównie wskutek **wzrostu cen na surówkę.** Zbytu niema, niektóre odlewnie są już nieczynne, inne zamierzą się zamknąć. Nie wypłacalność klienteli duża, co pociąga za sobą w niektórych fabrykach opóźnienie się z wypłatą robocizny.

W dziale fabrykacji wag zmian niema. Fabryki są nieczynne, prócz jednej, czynnej 4 dni w tygodniu, wykonywującej zamówienia rządowe dla kolei.

W dziale fabrykacji urządzeń zdrowotnych zamówienia także nie nadchodzą, roboty rządowe, na które podpisany był kontrakt, zostały wstrzymane, a na dawne dostawy rząd ociąga się z regulacją rachunków.

Roboty instalacyjne wyłamują się z pod kalkulacji, wobec ruchomych cen, ustalonych przez syndykaty dostawców rur oraz radjatorów do centralnego ogrzewania i t. p. Robocizna w tej gałęzi przemysłu jest jeszcze wypłacana, co będzie jednak w przyszłym miesiącu — niewiadomo.

W okręgu radomsko-kieleckim tylko 30 procent odlewni pracuje cały tydzień. Sezon w tej gałęzi zawiódł zupełnie. Eksport na Rumunję jest problematyczny wobec zachwiania się kursu waluty rumuńskiej.

Fabryki motorów elektrycznych mają jeszcze zamówienia na 3 miesiące, co jest za mało dla planowej gospodarki w tym dziale. Nowe obstalunki już nie wpływają.

Wszystkie fabryki, które pracują dla rynku hurtowego, odczuwają niemal jednakowo brak gotówki, który potęgowany jest jeszcze wielkiemi trudnościami kredytowemi. Żądanie pod adresem Banku Polskiego o liberalniejszą politykę eksportową jest ogólne; w szczególności przepis, że weksle, przedstawiane do dyskonta, mają mieć 3 podpisy, jest dotkliwy, przy wekslach zaś, będących rezultatem większych transakcyj zupełnie niemożliwem, gdyż odbiorcy-hurtownicy nie posiadają weksli w dostatecznej ilości i wystawiają akcepty.

Ogółem, zamówienia prawie że we wszystkich fabrykach wyrobów metalowych, są tak minimalne i niedostateczne, że dalszy rozwój wspomnianych fabryk jest zachwiany w bardzo poważny sposób — niema bowiem żadnego planu produkcji na przyszłość. Oprócz tego przez wypowiedzenie pracy robotnikom — zwiększoną zostanie wielka armja naszych bezrobotnych.

Step.

Piotr Wójcik.

Walka o przyszłość gospodarczą.

Niemasz już w Polsce człowieka, któryby łudził się jeszcze co do celów rządu niemieckiego w sprawie traktatu handlowego z Polską. Rokowania te wloką się żółwim krokiem i bynajmniej nie zanosi się na rychłe ich zakończenie, ani też na przerwę w wojnie celnej.

Jądrem niezgody jest ciągle sprawa osiedlenia i inne kwestje natury raczej politycznej, aniżeli gospodarczej.

Wogóle, na ogół mówiąc, wszelkie traktaty handlowe zawarte w ostatnim czasie przez Niemcy były raczej grą względów politycznych, aniżeli względów gospodarczych.

Wystarczy wziąć pod uwagę niemiecki traktat handlowy z Italją, z Holandją, oraz szybkie ukończenie wojny celnej z Hiszpanją.

Jakie artykuły stanowią eksport italski i hiszpański do Niemiec — jak uregulowano import?

Otóż import niemiecki z Italji i Hiszpanji stanowią przedewszystkiem artykuły rolnicze, na pierwszem miejscu wina i owoce południowe oraz kwiaty. Z Italji jeszcze jedwabie, skóry surowe i skórki futerkowe, samochody. Zatem przeważnie artykuły i przedmioty luksusowe, obciążające bilans handlowy, wysysające nieprodukcyjnie soki żywotne gospodarki niemieckiej. Ulg wywozowych Niemcy wielkich nie osiągnęły, jedynie na podstawie ceł konwencyjnych. Wyjątek stanowią pewne wyroby maszyn i instrumentów precyzyjnych: na wszystkich innych polach Italja broni skutecznie interesów własnego przemysłu.

To samo trzeba powiedzieć o umowie handlowej hiszpańsko-niemieckiej, o traktacie handlowym angielsko-niemieckim i holendersko-niemieckim. Te ostatnie dwa mają nawet przyznane pewne kontyngenty węgla, które Anglja i Holandja mogą wywozić do Niemiec.

Jaki wpływ wywiera ten przywóz węgla angielskiego i holenderskiego na przemysł węglowy niemiecki, osobliwie westfalski, wymownie oświetla, artykuł: „Die englische Kohlensubvention und die deutsche Wirtschaft“ w Berliner Boersenzeitung Nr. 564 — 2. XII. 1925 r. Między innemi pisze: „W podobny sposób, jak niemiecko-nacjonalna frakcja parlamentarna interpelowała w Reichstagu w sprawie konkurencji węgla angielskiego, czyni to obecnie Centrum w następującej interpelacji: „W reńsko-westfalskim okręgu przemysłowym trudności gospodarcze stają się wciąż nieznośniejsze. Liczba bezrobotnych silnie wzrasta, zaś szczególnie niedostateczny stan zatrudnienia wykazuje kopalnictwo węglowe. W ostatnich czasach angielski węgiel robił mu uciążliwą konkurencję, wykorzystując ją dla rozszerzenia swego rynku zbytu. Niemiecki zaś przemysł węglowy, pracujący w niedogodnych warunkach naturalnych, obciążony jest ponadto w ostatnich miesiącach znacznemi dostawami reparacyjnemi. Otrzymuje on dla nich wewnętrzne niemieckie ceny węgla, albo też ceny angielskie. Te ostatnie jednak są sztucznie obniżane przy pomocy subwencyj rządowych. Reńsko-westfalski syndykat węglowy z racji tych dostaw reparacyjnych poniósł we wrześniu stratę 2 miljn. mk. a w październiku — 2·8 miljn. mk. Liczba robotników w zagłębiu westfalskiem, która jeszcze w ostatnim kwartale r. 1922 wynosiła 518.508, spadła w styczniu r. 1925 do 471.605 i w październiku do 401.815. Istnieje groźne niebezpieczeństwo, że kopalnie zagłębia Ruhry stracą dalsze rynki zbytu na rzecz subwencjonowanych przez swój Rząd kopalń angielskich. Czy Rząd niemiecki jest gotów przeciwstawić krokom angielskiego Rządu odpowiednie własne ochronne zamierzenia dla pomocy zagrożonego niemieckiego kopalnictwa węglowego?“

Tyle mówi interpelacja potężnej frakcji parlamentarnej Centrum. Nie znamy jeszcze odpowiedzi Rządu niemieckiego, ale, wnioskując z dotychczasowego jego wobec importu węgla angielskiego stanowiska, sądzić nam wolno, że Rząd niemiecki nie zgodzi się na stosowanie zakazu importu węgla angielskiego, ponieważ potrzebna mu jest przedewszystkiem polityczna pomoc angielska.

Rząd niemiecki zawarł też świeżo umowę handlową z Holandją, w której, między innemi, przyznał też pewne kontyngenty węgla, mające być importowanemi do Niemiec. Z uwagi na geograficzne położenie Holandji, kontyngenty te mogą docierać Renem bezpośrednio do zagłębia rzeki Ruhry i Nadrenji, czyli godzą już bezpośrednio w strefy zbytu węgla westfalskiego. A węgla polskiego, który, nie naruszając wcale interesów cierpiącego na nadprodukcję węglowego przemysłu westfalskiego, mógłby z wielką korzyścią dla całokształtu niemieckiej gospodarki narodowej zaopatrywać wschód Niemiec — Rząd niemiecki brać nie chciał i nie chce.

Czemże się tłomaczy to postępowanie rządu niemieckiego?

Zapewne nie względami gospodarczemi. Te bowiem powinnyby były już dawno doprowadzić do układu traktatu handlowego z Polską — a przynajmniej do przerwania lub zawieszenia wojny celnej.

Jakże się przedstawiają stosunki gospodarcze polsko-niemieckie?

W pierwszem półroczu 1925 r. Polska stała na trzeciem miejscu wśród państw, odbierających towary niemieckie, a przytem, co dla Niemiec jest bardzo ważne, Polska miała już ujemny bilans handlowy. Niemiecki wywóz do Polski wynosił za pierwsze półr. 1925 r. 356 844 tys. zł. a przywóz 328 274 tys. zł. czyli wynosił na dochód niem. 28 570 tys. zł. Tłomaczy się o tem, że Polska wywoziła do Niemiec artykuły rolnicze-surowce i najwyżej półfabrykaty, a sprowadzała fabrykaty gotowe wszelkiego rodzaju, które w cenie zawsze wyżej stoją, aniżeli surowce i półfabrykaty. Działo się to w tym czasie, gdy w aktywach naszego bilansu handlowego widniał jeszcze węgiel i żelazo, przedstawiające wartość około 80 miljonów zł.

Pozatem polski eksport do Niemiec, składający się przeważnie z artykułów żywnościowych jak: zboże, ziemniaki, mięso, świnie, bydło, gęsi, jajka, oraz surowce, jak: węgiel, drzewo, nafta itd., przedstawia na wszelki sposób dla niemieckiej gospodarki narodowej wartości niezmierne, ułatwiające tanią produkcję przemysłową, umożliwiające jej konkurencję na rynkach międzynarodowych.

Więcej światła na cele i zamiary niemieckie w sprawie traktatu handlowego z Polską wykazuje jednostronny, wyłącznie przeciwko Polsce stosowany zakaz importu węgla. Tymczasem węgiel angielski a teraz i holenderski był i jest wpuszczany

do Niemiec bez najmniejszych przeszkód. I nietylko to, ale jeszcze w dodatku rząd niemiecki jak najskwapliwiej dementował natychmiast wszelkie pogłoski, jakoby przywóz węgla angielskiego miał w przyszłości doznać ograniczeń i zakazu.

Ta podwójna miara, pomijając zupełnie fakt naruszenia klauzuli największego uprzywilejowania, której Niemcy dla siebie tak uparcie się dopominają, jest ze strony Niemiec gospodarczo zupełnie bezpodstawną, a nawet dla nich szkodliwą. Węgiel polski bowiem miał swój rynek zbytu jedynie na wschodzie Niemiec, którego niemiecki G. Śląsk nie może zaopatrzeć w dostateczną ilość potrzebnego węgla, a gdzie podaż węgla westfalskiego, z powodu kosztów transportu zupełnie się nie kalkuluje.

Importowany forsownie za pomocą zapomóg rządu angielskiego, węgiel angielski, obecnie i holenderski znajduje swój zbyt w północno-zachodnich Niemczech, i robi wielką konkurencję węglowi westfalskiemu i nadreńskiemu, który na okropnych zwałach 9 000 000 qo czeka na zbyt. Nie mogą zatem Niemcy tłomaczyć się tem, że nie potrzebują węgla, skoro go przyjmują z Anglji i Holandji, płacąc zań drożej jak za węgiel polski.

(Dokończenie nastąpi)

O programie gospodarczym Polski.

Bank Gospodarstwa Krajowego znajdował się już parokrotnie wobec trudnego problematu, według jakich zasad gospodarczych rozdzielać pomoc kredytową na poszczególne gałęzie gospodarstwa krajowego, których potrzeby i żądania przewyższyły szczupłe środki, będące do dyspozycji. Podobne sytuacje mogą się powtórzyć.

Nie wydaje się racjonalnem w podobnych wypadkach dokonywać rozdziału drogą czysto mechaniczną, a to w stosunku cyfrowym do zgłoszeń. Innemu sposobowi rozdziału zaś przeszkadza brak programu gospodarczego, któryby wskazywał, że pewne gałęzie krajowego gospodarstwa, a przedewszystkiem krajowej wytwórczości, winny być popopierane w pierwszym rzędzie, inne zaś dopiero w drugim, gdy tymczasem może jakaś trzecia kategorja powinna być wogóle pozostawiona swemu losowi.

Na podobne trudności niejednokrotnie napotyka państwo, rząd i ciała ustawodawcze, gdy idzie o decyzję, czy tę lub ową gałąź gospodarstwa krajowego należy szczególnie popierać środkami polityki celnej, komunikacyjnej, taryfowej, podatkowej i t. p.

Stworzenie programu gospodarczego, któryby dawał pewne zasadnicze wskazówki dla kolejności i intensywności pomocy publicznej na rzecz poszczególnych gałęzi gospodarstwa, było dotąd bardzo trudne ze względu na znaną płynność stosunków. Płynność ta istnieje wprawdzie jeszcze i obecnie, wszelako teraz zarysowały się już poniekąd ogólne warunki bytu i rozwoju gospodarczego Polski, co umożliwia pogłębienie rozważań na temat programu gospodarczego.

Chcąc przedewszystkiem sobie ułatwić zadanie racjonalnego zużywania środków pomocy kredytowej, płynących ze źródeł publicznych, a równocześnie przyczynić się do wyjaśnienia celów całej naszej polityki gospodarczej, Bank Gospodarstwa Krajowego powziął decyzję rozpisania konkursu na pracę:

„O PROGRAMIE GOSPODARCZYM POLSKI".

Prace konkursowe winny odpowiadać na pytania:

1) w jakiej mierze można już obecnie ustalić pewną kolejność i stopniowanie intensywności dla popierania rozwoju poszczególnych gałęzi gospodarstwa;

2) jakie kryterja mają być tutaj miarodajne — ze względów:

a) na potrzeby krajowej konsumcji,

b) na ochronę państwa,

c) na szczególne zdolności produkcyjne, jak posiadanie własnych surowców i środków pomocniczych produkcji oraz rąk do pracy,

d) na zapotrzebowanie kapitału pod względem ilości i jakości oraz na możność oprocentowania i amortyzacji, także na możność uzyskania kapitału prywatnego w kraju i zagranicą,

e) na bilans handlowy, szczególnie na łatwość i zyskowność eksportu,

f) na stosunki społeczne,

g) na warunki konkurencji zagranicznej i momenty międzynarodowego podziału pracy,

h) na szczególne trudności, przeciwstawiające się u nas rozwojowi pewnych gałęzi,

i) na stosunki polityczne z państwami obcemi, o ile one mogą wpływać na naszą produkcję i na nasz obrót handlowy z zagranicą,

j) na położenie geograficzne w związku z możliwościami i warunkami transportowemi,

k) na wzrost dochodu społecznego i siły podatkowej,

l) na konsekwencje takich reform społecznych, jak reforma rolna,

m) na psychikę społeczną i na przysposobienie oraz uzdolnienie społeczeństwa w zakresie techniki i organizacji pracy.

3) Jakie konkretne programy kolejności i intensywności (ewentualnie alternatywne, zależnie np. od zwiększenia się szans eksportu przemysłowego do Rosji oraz na wypadek niedopisania widoków na ten eksport) wynikają z odpowiedniego skombinowania powyższych kryterjów między sobą.

Każdy z tych alternatywnych programów winien rozróżniać między gałęziami, które powinny być popierane bezwzględnie całą siłą i na pierwszem miejscu — gałęziami, których poparcie może lub winno być pozostawione okresowi większych możliwości finansowych — a gałęziami, które należy pozostawić ich własnemu losowi. Co do pierwszych dwu kategoryj pożądane jest także ustalenie pewnej szczegółowej kolejności w obrębie każdej z nich, niemniej jak przybliżone określenie stopnia, w jakim pomoc publiczna dla danej gałęzi jest wskazana.

Praca, którą sąd konkursowy uzna za najlepszą, one w języku polskim i pisane na maszynie po jednej tylko stronie arkusza. Nie mogą one obejmować więcej jak 5 arkuszy druku.

W konkursie mogą brać udział tylko obywatele polscy.

Prace oznaczone godłami, niemniej jak zapieczętowane listy, zawierające imiona i nazwiska oraz adresy autorów, a oznaczone na kopertach odnośnymi godłami, należy nadsyłać do BANKU GOSPODARSTWA KRAJOWEGO w Warszawie, Królewska 5, najpóźniej do dnia 15-go marca 1926 r. włącznie.

Praca, którą sąd konkursowy uzna za najlepszą, otrzyma nagrodę w wysokości 10.000 zł i będzie wydrukowana na koszt Banku Gospodarstwa Krajowego.

Sąd konkursowy może dwie prace uznać za najlepsze w równej mierze, w którym to wypadku powyższa nagroda będzie podzielona. Sąd konkursowy może następnie uznać, że dalsze dwie prace nadają się do wydrukowania na koszt Banku Gospodarstwa Krajowego.

Sąd konkursowy składa się z pp.: ks. Stanisława Adamskiego, Zygmunta Chrzanowskiego, Władysława Grabskiego, Jerzego Gościckiego, Józefa Kiedronia, Czesława Klarnera, Henryka Kolischera, Antoniego Kostaneckiego, Adama Krzyżanowskiego, Stefana Ossowskiego, Władysława Stesłowicza, Jana Kantego Steczkowskiego, Eustachego Korwin-Szymanowskiego, Edmunda Taylora, Andrzeja Wierzbickiego.

O koncesje na wyrób narzędzi mierniczych.

W kwestji uzyskania koncesji na wyrób narzędzi mierniczych Główny Urząd Miar wyjaśnia co następuje:

Zgodnie z art. 20 dekretu o miarach z dnia 8. II. 1919 r. i art. 1 rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z 14. V. 1919 r. przedmiotem koncesjonowania przez Główny Urząd Miar jest zarówno wyrób narzędzi mierniczych, jak i zajmowanie się reparacją i sprzedażą tych przedmiotów. Niezbędnym warunkiem dla uzyskania koncesji jest posiadanie przez petentów dostatecznych kwalifikacyj moralnych; osoby zaś, ubiegające się o zezwolenie na zajmowanie się wyrobem lub reparacją narzędzi mierniczych, powinny ponadto wykazać się posiadaniem odpowiedniej sprawności technicznej, t. j. odpowiednio wyposażonego warsztatu i potrzebnego uzdolnienia fachowego w tym kierunku. Kwalifikacje fachowe ustala się przez świadectwa z fabryk, w których osoby te dawniej pracowały lub przez zapytanie odnośnej organizacji zawodowej w razie nieposiadania przez petenta żadnych świadectw, wreszcie kwalifikacje te ustala się przez obserwację pracy petentów w okresie próbnym, na który udziela się koncesję tymczasową. Ilość koncesyj nie podlega żadnym ograniczeniom, koncesję może uzyskać każdy, kto odpowiada wyżej wymienionym wymaganiom. Do dnia 15 listopada 1925 r. Główny Urząd Miar otrzymał 1 939 podań o koncesje wszystkich wymienionych rodzajów i odmownie załatwił tylko 58. Koszta uzyskania koncesji składają się tylko z opłat stemplowych od podania (2,— zł), załączników do niego (po 40 gr) i od świadectwa koncesyjnego 4,— zł, które jest bezterminowe. Głównym celem wprowadzenia koncesjonowania wyrobów i reparacji narzędzi mierniczych jest zabezpieczenie nabywców i posiadaczy tych narzędzi od następstw takich, jak naprzykład wybrakowanie narzędzi nielegalizowanych lub poprawianych niezgodnie z obowiązującemi przepisami mierniczemi, a samych wytwórców od podstępnej konkurencji. Główny Urząd Miar wychodzi z tego założenia, że skoro poważna część ruchu w wyrobie i reparacji narzędzi mierniczych powstaje dzięki działalności Urzędu Miar, to niewątpliwie urzędy te mają prawo oddziaływać bezpośrednio na wyrób i reparację tych narzędzi inną drogą, niż przez ich brakowanie, t. j. nakładanie nieprodukcyjnych wydatków na ogół ludności. Właściwą drogą wymienionego oddziaływania jest koncesjonowanie wyrobów, reparacji i sprzedaży narzędzi mierniczych, jako zgodna z ideą racjonalnego gospodarstwa narodowego.

Modrzejowskie Zakłady Górniczo-Hutnicze S. A.

W dniu 29. XII. 1925 r. odbyło się Walne Zgromadzenie Akcjonarjuszów Spółki Akcyjnej Modrzejowskich Zakładów Górniczo-Hutniczych, na którem został zatwierdzony bilans za 1924 r. oraz bilans złotowy. Przewodniczył Walnemu Zgromadzeniu p. profesor Stanisław Jan Okolski.

Po uczczeniu pamięci zmarłych w roku 1925: prezesa Spółki ś. p. senatora Stanisława Gustawa Bruna oraz wice-prezesa ś. p. inżyniera Stanisława Skarbińskiego, Walne Zgromadzenie:

a) zatwierdziło bilans otwarcia w złotych na dz. 1/I. 1924 r., **ustaliło wysokość kapitału zakładowego na zł. 9.905.000, kapitałów rezerwowych na zł. 6.956.792, wartość nominalną akcji na zł. 14 i ich liczbę na 707.500:**

b) zatwierdziło bilans i rachunek strat i zysków za rok 1924, **wykazujący przewyżkę w sumie zł. 1.394.394,** po potrąceniu podatków w sumie zł. 463.492, oraz świadczeń socjalnych w sumie zł. 346.829. Z zysku brutto odpisano na kapitał zapasowy zł 69.832, na kapitał amortyzacyjny zł. 1.158.756, na wynagrodzenie członków Zarządu zł. 16.805, zaś na dywidendę zł. 141.500, przyczem termin wypłaty dywidendy będzie określony przez Radę.

Na miejsce ustępujących członków wybrano do Rady: pp. sędziego D-ra Wacława Bruna, inżyniera Wacława Urbanowicza, oraz prezesa Andrzeja Rotwanda.

Ze sprawozdania Rady należy zaznaczyć, że szacunek majątku Spółki, obejmujący grunta o obszarze 191.800 mtr.², trzy huty posiadające 448 budynków i 1169 pozycyj instalacji naszych urządzeń, z których niejedne składają się z całego zespołu poszczególnych maszyn, motorów i t. p., został dokonany przez Komisję wojewódzką, przyczem podstawy szacunku zostały określone w sposób bardzo umiarkowany.

Bez względu na trudności wynikające z ciężkich podatków, wielkich wydatków na świadczenia socjalne, drożyzny kredytu oraz te okoliczności, że robotnicy na hutach staropolskich, pracują przez mniejszą ilość godzin na rok, niż gdziekolwiekbądźindziej na świecie, wyniki przedsiębiorstwa były dodatnie wskutek ogromnych udoskonaleń technicznych, przeprowadzanych systematycznie od chwili założenia Spółki i dzięki rozwojowi działów przetwórczych.

Dywidenda wypadła bardzo skromnie, gdyż wobec drożyzny i szczupłości kredytu Rada musi dbać przedewszystkiem o niezmniejszenie środków Spółki.

Rezultaty na przyszłość zależą całkowicie od ustabilizowania się waluty oraz od ogólnych warunków gospodarczych i politycznych.

Rada wyraziła przekonanie, że po przezwyciężeniu obecnego ogólnego przesilenia i utrwaleniu racjonalnych zasad polityki przemysłowej w Polsce, warunki ogólne dla hutnictwa się poprawią i kapitał akcyjny zacznie się lepiej procentować, niż to miało miejsce dotychczas.

Konwersja pożyczek publicznych.

Z dniem 1 stycznia 1926 roku weszła u nas w życie ustawa Rzeszy Niemieckiej z dnia 16 lipca 1925 roku w sprawie wykupienia pożyczek publicznych. W myśl tej ustawy zostaną pożyczki markowe Rzeszy Niemieckiej do których należą także przejęte przez Rzeszę pożyczki markowe w kraju, wymienione w dług konwersyjny (Ablösungsschuld) w ten sposób, że ogólnie za każdy 1 000 marek starych pożyczek państwowych udziela się 25 mk. nominalnie długu konwersyjnego.

Tymczasem zostaną konwertowane stare pożyczki markowe Rzeszy, co do których wierzyciel może się wykazać, że nabył je przed 1 lipca 1920 roku i był w ich stałem posiadaniu od dnia nabycia, aż do ich zgłoszenia. Pierwotnym nabywcom pożyczek przyznaje oprócz długu konwersyjnego (Anleihe Ablösungsschuld) prawa wylosowania (Auslosungsrechte), które zostaną wykupione w gotówce w pięciokrotnej wysokości ich sumy nominalnej z roczną 4 i pół procentową dopłatą.

Umorzenie długu konwersyjnego zaopatrzonego w prawa wylosowania, zostanie przeprowadzone w przeciągu 30 lat, począwszy od roku 1926. Do zgłoszenia starych pożyczek w Polsce został wyznaczony termin od 2 stycznia do 30 kwietnia 1926 roku.

Komisarzem nadzwyczajnym dla przeprowadzenia postępowania został mianowany były prezydent Rejencyjny p. Foerster w Gdańsku, który posiada ekspozyturę w Poznaniu — tymczasem przy niemieckim konsulacie generalnym. Wnioski o zmianę i o udzielenie praw wylosowania należy składać za pośrednictwem niżej podanych banków, u których także nabyć można przepisane formularze:

1. Agrar und Kommerz Bank w Katowicach, 2. Poznański Bank dla Handlu i Przemysłu, Tow. Akc. w Poznaniu (Bank f. Handel und Gewerbe), 3. Bank Kwilecki Potocki i Spółka w Poznaniu, 4. Bank Przemysłowców, Tow. Akc. w Poznaniu, 5. Bank Związku Spółek Zarobkowych w Poznaniu, 6. Genossenschaftsbank (Bank Spółdzielczy) w Poznaniu, 7. Komunalny Bank .Kredytowy w Poznaniu, 8. Thorner Vereinsbank w Toruniu, 9. i 10. Filie Direction der Discontogesellschaft w Poznaniu i w Katowicach ,11. 13. Darmstaedter und National Bank, Deutsche Bank i Dresdener Bank w Katowicach, 14., 15. Danziger Privat Aktienbank w Poznaniu i Grudziądzu, 16. filja Danz. Reifeisenbank w Grudziądzu.

Wspomniane banki mogą przyjmować wnioski także przez swoje oddziały. Wierzycielom pożyczek przysługuje wybór, u którego z wyżej wspomnianych banków chcą składać wnioski. Rzesza Niemiecka nie odpowiada za czynność banków. Dla zachowania terminu, wyznaczonego do stawienia wniosków o prawa wylosowania nie wystarcza, by wniosek wpłynął u pośrednika do 30 kwietnia 1926 roku, a raczej winien do tego dnia być w posiadaniu komisarza nadzwyczajnego. Poleca się przeto możliwie niezwłocznie składanie wniosków, ponieważ załatwienie takowe przez pośredników wymaga dłuższego czasu. Wykupienie pożyczek późniejszych nastąpi później.

A. W.

Przemysł węglowy a koleje żelazne.

Jak donosi Ajencja Wschodnia kopalnie węgla zwróciły się w ostatnim czasie z memorjałem o podniesienie cen węgla, **dostarczanego kolejom państwowym na rok 1926,** ponieważ ceny dotychczas są minimalne i nie odpowiadają nowym warunkom rynkowym. Podniesione ceny byłyby większe o 8—10% od cen zeszłorocznych. Ministerstwo Kolei odrzuciło żądania przemysłu węglowego co do zmiany cen węgla, jest jednak nadzieja, że w najbliższych dniach dojdzie do porozumienia.

Zaznaczyć należy, że w razie przyjęcia nowych cen **Min. Kolei płaciłoby na kopalniach I kl. po 19.75 zł. za tonnę węgla grubego i kostki.** Do kopalni I kl. należą następujące: Król, Anna, Kleofas, Gotard, Brandenburg, Frieden, Deutschland, Bielszowice, Knurów, Eminenz, Schlesien, Litandra, Andaluzia, Hildebrand i inne większe górnośląskie. Do klasy II należą wszystkie kopalnie dąbrowieckie, mniejsze górnośląskie (oprócz Pszczyńskich), do klasy III kopalnie Pszczyńskie, a do klasy IV kopalnie zagłębia krakowskiego. Nowa cena w kopalniach kl. II wynosiłaby 18.75 zł., a w kl. III — 18.00 zł. za tonnę.

Ponieważ w stosunku do produkcji w dostawach dla kolei żelaznych największy udział biorą kopalnie zagłębia krakowskiego i dąbrowieckiego, więc odmowne stanowisko kolei żelaznych w sprawie regulacji cen godzi przedewszystkiem w interesy wymienionych kopalń. Zaznaczyć należy, że zagłębie krakowskie dostarczało dotychczas kolejom żelaznym 65% ogólnej produkcji, dąbrowieckie 35%, a górnośląskie tylko 16%. Z tego wynika, że najmniejsze znaczenie posiadają dostawy kolejowe dla kopalń górnośląskich, silniejszych zresztą pod względem finansowym od pozostałych zagłębi Polski.

Jak wygląda eksport węgla?

Po utracie rynku niemieckiego kopalnie węgla, korzystając z licznych ułatwień rządowych, zabrały się energicznie do szukania nowych rynków zbytu. Należy przyznać, że w ciągu II połowy roku ubiegłego starano się wykorzystać w stopniu jaknajwiększym wszystkie możliwości eksportu węgla. To też w dziedzinie znalezienia nowych odbiorców na węgiel polski pozostało już niewiele do zrobienia. Uważać więc należy cyfrę 600.000 tonn jako maximum miesięczne eksportu naszego węgla, nie licząc wywozu do Niemiec. **Największym odbiorcą węgla polskiego jest obecnie Austrja, która nabyła w listopadzie r. ub. 257.000 tonn** dalej idą Węgry z 71.000 tonn, nabytemi w Polsce w tymże miesiącu.

Najgorzej przedstawia się wywóz węgla polskiego do Czechosłowacji, która stale utrudnia działalność naszych eksporterów, nie dotrzymując umowy kontyngentowej z roku ubiegłego, przyznającej Polsce prawo wwozu do Czechosłowacji 75.000 tonn węgla miesięcznie. **Skutkiem różnych trudności, stawianych przez rząd czechosłowacki, wyeksportowaliśmy w listopadzie r. ub. do tego państwa tyl-**

ko 38.000 tonn węgla. Do wywozu węgla do Włoch nie przywiązuje się większego znaczenia, gdyż — wskutek trudności komunikacyjnych i drogiego transportu lądowego — kopalnie polskie dokładały dotychczas znaczne kwoty do transakcji z Włochami. Przez Gdańsk przeszło w listopadzie rb. 165.000 tonn węgla, z czego 41.000 tonn poszło na potrzeby wolnego miasta.

Na Łotwę wysyła się węgiel przez Turmont, przeciętnie po 10.000 tonn miesięcznie. Ogólna cyfra wywozu węgla naszego w listopadzie r. ub. wynosi około 560.000 tonn. Przeciętna cena płacona za węgiel eksportowy loco wagon kopalnia wynosi 12 fr. szw. za tonnę. Państwa nadbałtyckie i skandynawskie płacą stosunkowo najlepsze ceny. Korzystne są również transakcje z Austrją. **A. W.**

Rosja — Polska.

Sowiety dokonywują obecnie zasadniczej reorganizacji swych głównych instytucyj handlowych. „Gostorg“ dla handlu wewnętrznego i „Wniesztorg“ dla handlu zewnętrznego — ulegają zjednoczeniu i działać będą jako jednolita organizacja. Według zapewnień szefa misji handlowej sowieckiej w Warszawie p. Nazareniusa import z Polski do Rosji na rok 1926-ty projektowany jest na 22 miljony dolarów. **Poważną pozycję w tej sumie stanowić będą maszyny rolnicze.** Wskutek reorganizacji wspomnianych instytucyj handlowych i konieczności przystosowania się do innych warunków — Sowiety zatrzymały lub cofnęły szereg zamówień, które poczyniły między innemi i w Polsce. Szef misji p. Nazarenius miał wyjechać do Moskwy, jednak z uwagi na dokonywującą się reorganizację handlową w Rosji podróż swoją odroczył. Z tego też powodu nie doszła jeszcze do skutku konferencja, jaką miał mieć p. Nazarenius z przedstawicielami polskich kół przemysłowych i handlowych w Warszawie, następnie opóźnił się wyjazd delegacji przemysłowo-handlowej polskiej do Moskwy oraz nie załatwiono sprawy udziału Polski w wystawie tyfliskiej. Delegacja „Polrosu“, która jeździła do Moskwy dla stworzenia Sowpoltorgu, już powróciła. Organizacja ta jest na wykończeniu i po usunięciu pewnych kwestyj formalnych — powinnaby rozpocząć swoją działalność. Oczekiwane jest zatwierdzenie w krótkim czasie statutu izby przemysłowo-handlowej Polski i Z. S. S. R.

Kalendarzyk podatkowy.

Podatek przemysłowy za I. półr. 1925. Ostatnia rata (1/3 część wymiaru) płatna jest do dnia 31 stycznia 1926 bez odsetek.

Patenty. W razie wykupna po 1 stycznia 1926 ale przed lustracją należy wpłacić tylko odsetki zwłoki (po 4 proc. miesięcznie odsetki biegną dopiero po 15 stycznia) i zwyczajną opłatę patentową.

Zeznania do podatku przemysłowego za II. półrocze 1925 muszą złożyć do dnia 1 lutego 1926 (niepewne, czy termin 15 lutego z nowej ustawy już obowiązuje) następujący płatnicy:

1. kupcy I. i II. kategorji handlowej,
2. przemysłowcy kategorji I. do V-tej przemysłowej,
3. ekspedytorzy nie utrzymujący oddzielnych biur i pomocników, trudniący się cleniem towarów w urzędach celnych (kategorja I., 1, 2 i 3),
4. pośrednicy giełdowi (maklerzy) kategorja II. a),
5. pośrednicy handlowi (kategorji II. b),
6. wszyscy wykonujący wolny zawód (lekarze, adwokaci, inżynierowie, budowniczy, technicy, nauczyciele itp.).

Zeznania o obrocie winny być składane władzom podatkowym I. instancji. Spółki akcyjne oraz banki, które na podstawie swych statutów lub specjalnych przepisów są obowiązane do publicznego ogłaszania sprawozdań, winny składać zeznania o obrocie Izbie Skarbowej.

Zeznania o obrocie składa się na formularzach otrzymywanych w każdym Urzędzie Skarbowym.

Należy do zeznania dołączyć w odpisach kwity na wpłaty miesięczne (kupcy I. i II. kat. handlowej i przemysłowej I.—V.).

Kupcy kat. III., IV. i V. oraz przemysłowcy kat. przemysł. VI. VIII. mogą zeznania złożyć, ale nie muszą.

Kto będąc do tego zobowiązany, nie złoży w terminie zeznania, traci prawo odwołania przeciw wymiarowi podatku przemysłowego za II. półrocze 1925 i podlega karze.

Kto podaje świadomie w zeznaniu o obrocie nieprawdziwe okoliczności, które mogą się przyczynić do udaremnienia wymiaru lub jego uszczuplenia, podlega karze którą orzeka Sąd.

Spółki z ogr. odpowiedzialnością składają zeznania w Urzędach skarbowych (dotąd składały w Izbach Skarbowych).

Odroczenia spłat podatku dochodowego za rok 1925 i przemysłowego za I. półr. 1925 są niedopuszczalne. Zaległości dawniejsze mogą być odraczane.

Możliwości eksportu do Grecji.

Poniżej podajemy artykuły, które Polska mogłaby eksportować do Grecji:

Drzewo wszelkiego rodzaju, podkładki, klepki do beczek itd. węgiel (po wprowadzeniu zniżki taryfowej w komunikacji via Gdańsk, albo via Trieste), naftę, benzynę, parafinę, cukier, zboże i mąkę, nasiona wszelkiego rodzaju, bydło rozpłodowe i do rzeźni, konie, nierogaciznę, gęsi, drób, jaja, konserwy mięsne i szynki, chmiel, koce, kołdry i plusze, wełniane materjały, farby ziemne.

Wyroby z walcowni: Materjały kolejowe dla powierzchni toru, a mianowicie: Szyny kopalniane i wązkotorowe od 65 do 115 mm wysokości, wagi od 6.75 do 24.39 kg w. metr.; Szyny normalnotorowe od 134 do 148 mm wysokości, wagi od 33.4 do 45.06 kg, podkłady dla kolejek polowych 160—128 mm szerokości, podkładki zwykłe i podkładki sworzniowe, łapki dla toru kolejki polowej, kolejki kopalnianej i normalnego toru.

Blachy: Gruba, średnia i cienka blacha.

Rury walcowane, a mianowicie: Spanowe rury gazowe od 1/4 do 2" w świetle czarne lub cynkowane, łączniki do tychże, rury bez szwu od 25 do 140 mm zew., rury kielichowe od 40 do 275 mm 1, kształtki rur kielichowych, rury wiertnicze z połącznikami gwintowemi rozmaitych systemów, walcowane obręcze kół wagonowych, normalne i wązkotorowe, także parowozów, walcowane tarcze kół wagonowych normalnotorowych.

Konstrukcje żelazne: Mosty kolejowe i drogowe wszelkiego rodzaju do największej rozpiętości, hale dla różnych celów, tarcze obrotowe, przesuwnice pomostowe, maszty kratowe.

Wyroby z blachy tłoczonej: Wsporniki wszelkiego rodzaju, stopnie z karbowanej blachy.

Zestawy kołowe: Zestawy kołowe dla normalnych kolei, dla wązkotorowych, lokomotyw również pojedyńcze części takowych, części kute i armatury (kolei), rozjazdy i części rozjazdów.

Wagony: Kryte i odkryte wagony torowe do największej siły nośnej dla normalnych i wązkotorowych kolei, sprężyny (dla kolei).

Lekkie wyroby blaszane, czarne lub cynkowane: Blachy cynkowane, cynkowane i czarne blachy faliste, cynkowana bednarka, konstrukcje z blachy falistej, dachy z blachy falistej, domki z blachy falistej dla różnych celów.

Maszyny: Maszyny parowe, silniki ropne, dźwignice o ręcznym napędzie, urządzenia dla ładowania i przenoszenia, kolejki linowe i łańcuchowe, bagrowice parowe i elektryczne, generatory z obrotowemi rusztami, miazdziarki wałkowe, mechaniczne prazaki, prasy, bębny sitowe, transmisje, wentylatory.

Aparaty i narzędzia do głębokiego wiercenia: Kompletne kanadyjskie urządzenia dla wiercenia z drzewa i żelaza wszelkich systemów, kompletne pensylwańskie urządzenia wiertnicze linowe do największych głębokości, narzędzia wiertnicze wszelkiego rodzaju; maszyny wszelkiego rodzaju, rolnicze itd., aparaty gorzelnicze dla przemysłu, naczynia metalowe i emaljowane, towary galanteryjne, jak n. p. papierośnice, ramki do fotografji, karneciki, podstawki do piór, szatułek, serwisy do palenia itd., zapalniki do motorów spalinowych (samolotów, samochodów, motocykli), wyroby platerowane, tańsze gatunki artykułów nożowniczych, druty, rowery, artykuły farmaceutyczne, zastrzyki, tabelki itd., pendzle, sztyfty dla celów szewckich, listwy na ramy, surowiec wiklinowy (do wyrobów koszykarskich).

Zainteresowanym udziela wyczerpujących informacyj p. Aleksander Śliziński, Radca Zarządu i Dyrektor Izby Handlowej Grecko-Polskiej w Atenach, ul. Stadion 9.

Obwieszczenie Izby Rzemieślniczej w Poznaniu.

Wszystkim zainteresowanym donosi się, że w myśl uchwały plenarnego posiedzenia Izby z dnia 4. czerwca 1925 r. ustalono wpisowe i wypisowe uczni w cechach na 10,— zł, od ucznia, z czego 20% przesyła cech każdorazowo Izbie na ubezpieczenie od nieszczęśliwych wypadków komisyj egzaminacyjnych. Pieniądze winne być przesłanę do kasy Izby co 15-go każdego kwartału. — Również ustalono wysokość opłat za egzamin mistrzowski i to w kl. I. na 25,— zł, w kl. II. 40,— zł, w kl. III. na 60,— zł. Wynagrodzenie dla członków komisji egzaminacyjnej mistrzowskiej dla przewodniczącego w kl. I. na 10,— zł, w kl. II. 15,— zł, a w kl. III. 20,— zł, Dla ławników w kl. I. 8,— zł, w kl. II. na 10,— zł, a w kl. III. 15,— zł. — Opłaty egzaminacyjne czeladnicze ustalono na 10 zł.

Pozatem mocą tej samej uchwały uchwalono następujące zmiany co do norm powiększenia dotychczasowej liczby terminatorów i to w zawodach następujących:

1) budowniczy instrumentów podniesiono najwyższą liczbę z 4 na 6 uczni. 2) budowniczy (murarz i cieśla) podniesiono najwyższą liczbę przy 106 czeladnikach z 30 na 50 uczniów. 3) cukiernik podn. najw. liczbę z 4 na 6 uczniów, 4) elektrotechnik podn. najw. liczbę z 6 na 8 uczniów, 5) garbarz podn. najw. liczbę z 5 na 8 uczniów, 6) blacharz podn. najw. liczbę z 6 na 8 uczniów, 7) litograf podn. najw. liczbę z 4 na 6 uczniów, 8) organmistrz podn. najw. liczbę z 6 na 8 uczniów, 9) piwowar podn. najw. liczbę z 4 na 6 uczniów, 10) puszkarz podn. najw. liczbę z 4 na 6 uczniów, 11) szklarz podn. najw. liczbę z 6 na 8 uczniów, 12) ślusarz podn. najw. liczbę z 8 na 12 uczniów.

Mocą tej samej uchwały zredukowano w zawodzie piekarskim najwyższą liczbę uczniów z 6 na 2 uczni. Tak więc odtąd przypada w zawodzie piekarskim na mistrza jeden tylko uczeń, zaś z czeladnikiem 2 uczniów, która to liczba jest odtąd najwyższą normą i nie wolno żadnemu mistrzowi tej normy przekraczać w obwodzie Izby Rzemieślniczej Poznańskiej. Niezastosowanie się pociąga za sobą kary i policyjne zwolnienie uczniów.

(—) **Wł. Jewasiński,** prezes. (—) **K. W. Juszczak,** syndyk.

Wiadomości z branży

Z przemysłu pomorskiego.

W najbliższych tygodniach powstają 2 fabryki w Grudziądzu. Jedną z nich założył b. dyr. zakładów Herzfeld et Victorius P. Markowski. Ma ona wytwarzać precyzyjną galanterję żelazną, a drugą zakłada duże towarzystwo niemieckie Junker-Uuhr. Fabryka ta wyrabiać będzie piece i kuchenki gazowe. W związku z tem firma Herzfeld et Victorius otrzymała duże zamówienia dla prac przygotowawczych w tej gałęzi przemysłowej. Jak nas informują sfery przemysłowe Pomorza, sytuacja w przemyśle pomorskim daleko lepiej by wyglądała, gdyby nie macosza polityka Banku Polskiego w stosunku do przemysłu pomorskiego.

W sprawie udziału kapitału amerykańskiego.

Udział kapitału amerykańskiego w przedsiębiorstwach Gieschego na Śląsku napotykał ostatnio na szereg trudności w pertraktacjach z rządem pruskim, który starał się niedopuścić do rozbudowy przemysłu cynkowego na polskim Śląsku przez grupę Harrimana. Uważają jednak, że w najbliższym czasie po uregulowaniu szeregu spraw, tak że rządem polskim, jak i pruskim — grupa Harriman-Anaconda przystąpi do podpisania odpowiednich umów. Kontrahenci starają się uzyskać od rządu polskiego daleko idące ulgi w dziedzinie podatków i opłat stemplowych. W każdym bądź razie należy uważać, aby strona polska uzyskała w tej transakcji korzyści nie mniejsze, niż Prusy. Jednocześnie powinna być przyspieszona nostryfikacja firmy Giesche.

Fabryka instrumentów lotniczych w Polsce.

Przedstawiciele francuskiej spółki lotniczej „Aero" zwrócili się z propozycją założenia fabryki przyrządów i instrumentów lotniczych jak liczniki, monometry itd. Francuzi proponują, aby połowa kapitału była polskiego pochodzenia a połowa francuskiego, przyczem Polska zagwarantowałaby zapotrzebowanie roczne.

Bankructwo znanej niemieckiej firmy lotniczej.

Wśród licznych w ostatnich czasach upadłości niemieckich firm znajdujemy również tow. komunikacyj lotniczych dr. Junkersa. Towarzystwo to utrzymywało gęstą sieć linij powietrznych, subsydjowaną częściowo przez wielki przemysł niemiecki, a głównie podtrzymywaną przez własne fabryki lotnicze. Cofnięcie tych subsydjów sprowadziło w rezultacie upadłość towarzystwa.

Wywóz węgla polskiego w pierw. połowie grudnia 1925 r.

W pierwszej połowie grudnia 1925 eksport węgla polskiego kształtował się w cyfrach następująco: eksport do krajów pozaniemieckich wynosił 328 tys. tonn wobec 686 tys. w ciągu całego listopada tegoż roku, oraz wobec 325 tys. tonn, stanowiących przeciętną cyfrę miesięczną za pierwsze półr. 1925. Z powyższych danych wynika, iż w okresie sprawozdawczym przy 11 dniach roboczych wywóz węgla wzmógł się w stosunku do poprzedniego okresu miesięcznego o 3000 tonn.

Eksport węgla w Rosji.

W ostatnich miesiącach położenie na międzynarodowym rynku węglowym zmieniło się znacznie wskutek wzrastającej coraz bardziej konkurencji ze strony Rosji, która zdobywa dzięki taniemu wodnemu frachtowi nowe rynki zbytu. Kopalnie rosyjskie wysyłają znaczne transporty do Włoch, Francji i państw bałkańskich. Również i do Chin w ostatnim czasie uzyskano zamówienia na przeszło 70 tysięcy tonn. Niedawno załadowano 3.500 tonn w Marjampolu węgla przeznaczonego do Aleksandrji. Jest to pierwszy transport, jaki zauważono od szeregu lat, idący w tym kierunku. Węgiel rosyjski ze względu na swoją jakość cieszy się wielkim popytem i we wszystkich kopalniach wzmogła się znacznie jego produkcja. Starania sowieckie w kierunku opanowania rynku włoskiego zniewoliły rząd do utworzenia specjalnego biura sprzedaży węgla w Rzymie. Dzięki temu władze spodziewają się nawiązać szybko kontakt z miejscowemi firmami. W ten sposób dla Anglji przybył nowy groźny konkurent w zaopatrywaniu tamtejszego rynku. Według zestawienia londyńskiego, ceny węgla rosyjskiego w ostatnim czasie różnią się od 6 do 8 sh. od cen angielskich. Starania rosyjskie, w kierunku opanowania rynku węglowego obserwują z wielkiem natężeniem również Niemcy, które po Anglji zajmowały drugie miejsce w szeregu państw dostarczających węgiel Włochom.

Gdański rynek frachtowy.

Narzekania właścicieli statków na braki przy przeładowaniu węgla w porcie tutejszym trwają w dalszym ciągu. Dostarczany przez polskie koleje węgiel stale natrafia na przeszkody natury technicznej. Należy podkreślić, że organizacja dowozu do portu gdańskiego jest bez zarzutu, natomiast urządzenie techniczne portu, które nie jest dostateczne do tak masowego eksportu, stale niedomaga. Brak naprzykład odpowiednich dźwigni, wolnego dostępu, nie zawsze celowe są zarządzenia administracji portowej itp. Z drugiej strony ograniczona i nie regularna podaż tonażu. Wobec coraz większych zatorów na szlakach wiodących do Gdańska, tutejsza Dyrekcja Kol. P. była zmuszoną wstrzymać, względnie ograniczyć przywóz. Dla zobrazowania sytuacji stwierdzić należy, że kilkaset wagonów zboża na eksport, wobec braku miejsca na dworcu przeładunkowym, stoi na przestrzeni o kilkadziesiąt kilometrów od Gdańska, w oczekiwaniu zwolnienia linji. Port Gdański, jak widzimy, przy obecnym ruchu transportowym, w żaden sposób nie jest w stanie normalnie i intensywnie ładować. Taki stan rzeczy spowodował wypowiedzenie kontraktów na transporty węgla polskiego ze strony właścicieli 45 statków, którzy byli zmuszeni do 14 dni czekać na ładunek oraz bojkot. Zwłaszcza Anglja, wobec silnej konkurencji węgla polskiego nad Bałtykiem, zaczyna bojkotować port Gdański. Skutki tego w ostatnich tygodniach dały się już odczuć — ilość przeładowanego węgla zmniejszyła się dostrzegalnie, a tutejsze sfery zainteresowane z niepokojem śledzą rozwój wypadków. Eksport węgla skierowany jest w dalszym ciągu do państw skandynawskich i nadbałtyckich.

Kampanja eksportu fajansu i szkła z Sowietów.

W związku z powodzeniem na wystawie paryskiej sowieckich fajansów i szkła z leningradzkich fabryk — główny trust szklano-fajansowy w Sowietach przygotowuje się do kampanji eksportu swej produkcji na wielką skalę. Postanowiono zorganizować przy handlowych misjach Zw. S. S. R. w Anglji, Niemczech i Francji specjalne sekcje zbytu produkcji przemysłu szklanego i porcelanowego. W tym celu zakupione zostały w Anglji nowe urządzenia mechaniczne dla fabryk szkła i porcelany w Sowietach.

Konkurencja czeskosłowackich fabrykatów emaljow.

„The Iron-Monger" donosi, że w ostatnich czasach rozwinęła się wielka konkurencja między czeskiemi a niemieckiemi fabrykatami emaljowanemi. Czechosłowacja, która sprowadza blachę z Niemiec po znacznie niższych cenach eksportowych, aniżeli Niemcy, którzy za tę samą blachę płacić muszą w kraju więcej, może więc fabrykować tańszy towar. Dalej taniość frachtów dla transportów idących via Triest umożliwia Czechosłowacji dostawę fabrykatów tych do portów Indji, Chin, Połudn. i Wschodn. Ameryki, tak, że rynki te zostały zupełnie opanowane przez Czechosłowację. Fabryki czeskosłowackie przeciążone są zamówieniami, i to do tego stopnia, że przez przeciąg pół roku nie będą mogły przyjmować nowych zobowiązań.

Z DZIEDZINY WYNALAZKÓW

Wielkie perspektywy dla sterowców angielskich.

„Manchester Guardian" przynosi wiadomość, że w zagłębiu naftowem w Inglewood, leżącem w odległości kilku mil od Toronto, odkryto w gazie ziemnym wielką ilość gazu „elium" znacznie lżejszego od wodoru i niepalnego. Dziennik informuje, że odkrycie to, zapowiadające duże możności gospodarcze na przyszłość, dokonane zostało dzięki wysiłkom departamentu Górnictwa rządu kanadyjskiego. Natychmiast po dokonaniu odkrycia, gaz przesłano do laboratorjum chemicznego przy uniwersytecie w Toronto. „Manchester Guardian" dodaje, że poza tym uniwersytetem niewielkie ilości tego gazu dla celów doświadczalnych posiadają tylko dwa uniwersytety: w Leyden w Holandji i w Berlinie. W r. 1917 cała produkcja światowa tego cennego gazu wynosiła zaledwie 200 stóp sześciennych, obecnie zaś odkrycie w Inglewood zapewnia imperjum brytyjskiemu produkcję conajmniej 100.000 stóp sześciennych rocznie. Panuje przypuszczenie, że równie wielkie ilości tego gazu znajdują się na terenach naftowych szeregu posiadłości imperjum. Według tych samych przypuszczeń gaz helium posiadają również kopalnie w Teksas.

Nowy motor lotniczy wynalazku polskiego.

Jak się dowiadujemy, w fabryce lotniczej na Okęciu w Warszawie czynione są próby z nowym motorem lotniczym, wynalazku polskiego. Motor ten posiada siłę 97 HP. przy wadze 36 klg. Jest to rekordowy tego rodzaju stosunek osiągnięty w budownictwie motorów przy współczesnej technice. Motor ten ma niebawem znaleźć zastosowanie przy nowego typu płatowcach, które będą wyrabiane w fabrykach polskich.

Dzierżawy, zastępstwa, personał, zakupy, sprzedaże itd.

Szukam dobrych zastępstw.

Jestem od 20 lat zaprowadzony na Pomorzu jako zastępca firm niemieckich i pragnąłbym objąć zastępstwa dobrych firm krajowych z branży metalowej.

Zgłoszenia do admin. „Rynku Metalowego i Maszyn.“ pod nr. 2396.

DRUCIARZ - FACHOWIEC

wykonuje wyroby z karbowanego drutu, sploty, tkaniny, sita, rzeszota, harfy, wszelkie ręczne roboty, prace ślusarskie, blacharskie i pocynkowanie, obeznany z mechanicznemi maszynami automatami, pracując kilka lat zagranicą, biegły w piśmie i słowie, polak-katolik, może zastąpić szefa, majstra, zna biurowe prace, **poszukuje posady** od zaraz. Oferty do adm. „Rynku Metal. i Maszyn.“ pod **R. R. Poznań nr. 2391.**

SPECJALISTA
na palniki do lamp kwarcowych

znajdzie natychmiastowe dobre stanowisko w znanej warszawskiej firmie.

Zgłoszenia do administr. „Rynku Metalowego i Maszyn.“ pod nr. 2389.

HANDLOWIEC

z branży maszyn z wykształceniem gimnazjalnem i technicznem poszukuje o ile możności **posady samodzielnej** w przedsiębiorstwie techn. lub handlu art. techn. Ostatnia posada — kier. oddz. sprzedaży w wielkiej fabryce maszyn. Łaskawe zgłosz. upr. pod nr. **2388** do administracji „Rynku Metalowego i Maszynowego“.

MASZYNISTA

żonaty, dzielny w swym zawodzie, który po cegielniach pracował, znajdzie stałą posadę **Władysław Lompa, Śrem.** Parowa cegielnia 926

Złożenia osiowe

o średnicy kółek 300—350 mm. oraz **wywrotki** do toru 600 mm. o pojemności 1, 3/4 i 1/2 mtr.³ do sprzedania. Wiadomość: **Warszawa — Inż. MOSIN, Chmielna 59, tel. 290-16.**

2374

Maszyny parowe

od 6—35 K. M. oraz kilka pomp parowych od 30—1450 obrotów na minutę, ze składu, do sprzedania. **Inż. Latuszek,** Katowice, Rynek 8. 922

STRUGARKA

nowa do fornierów (Schälmaschine) fabrykat Roller - Berlin, na sprzedaż. **„Tartak Wasilków“ we Wasilkowie**, p. Białystok. 923

Lokomobila

924

Wolfa 125 PS 12 atm. z kondenzacją na przegrzaną parę, jak nowa, jest do sprzedania. **Młyn Kwileń,** p. Chocz, z. Kaliska.

Prasa

925

parowa do słomy (Welgera), nowego systemu, na sprzedaż. **Władysław Szczerbowski, Chomęcice,** p. Komorniki.

Świetna i jedyna okazja,

która w zupełności zapewnia egzystencję i dobrą przyszłość: 2394

kompletne KINO

PODRÓŻUJĄCE, składające się: z samochodu „Forda“ nowszego systemu, centrala elektryczna 110 volt, 47 amp., koncesja oraz kilka programów filmowych.

Powyższe kino sprzedaje się li tylko z powodu wyjazdu zagranicę, **za cenę 5.000,— zł.**

Spieszne oferty do adm. „Rynku Metal. i Masz.“ **pod nr. 2394**

Tor kolejkowy

75 m/m prof., rozpiętość 600 m/m, na stalowych podkładach z laszami, śrubami, sprzedamy franko stacja Kruszwica. Zgłoszenia do admin. „Rynku Metalowego i Maszynowego“ **pod nr. 2468.**

MOTOR DEUTZA

30 PS., leżący, wolnobieżny na gaz ssany z gazownią, sprzedamy za gotówkę tanio— powyższy motor pod gwarancją dla swej dalszej użyteczności.

Zgłoszenia do „Rynku Metal. i Maszyn.“ pod nr. **2469.**

Urządzenie gazowni

wytwarzające gaz przez benzynę ewt. benzol w dobrym stanie jest zaraz

tanio do sprzedania

Bliższych szczegółów i informacji udzieli Magistrat w Jaraczewie, pow. Jarocin.

Heliński, burmistrz.

2473

Młócarnia

do długiej słomy do sprzedania. **Bukowski, Błędowo,** p. Chełmno. 927

Motor naftowo-benzynowy

prawie 20 koni parowych, sprzedam tanio. **Warszawa,** Al. Jerozolimskie 35, garaż. 928

Kilka maszyn do szycia

(Singera Bobing) maszyna **do mereżkowania,** maszyna do **plisowania** z powodu braku miejsca, korzystnie na sprzedaż. **K. Przybylski, Poznań,** Stary Rynek 64, I. 929

Kompletne urządzenie elektrowni

do sprzedania:

Używana **maszyna parowa** Borsig'a stojąca, 2-cylindrowa, 100 H. P. 220 obr. 10 atm., z kołem pasowem i zamachowem.

Nowe **dynamo trójfazowe,** 60 KVA. 400/230 V., 50 P. 1000 obr. ze wzbudnicą, kołem pasowem i regulatorami.

Nowa **tablica rozdzielcza,** 3-polowa, z aparatami dla powyższego dynama, dla oświetlenia zewnętrznego i polem rezerwowem dla drugiego dynama

Łaskawe zgłoszenia: **Biuro Techniczne, Inż. J. Żukowski,** Kraków, P. Michałowskiego L 1. 2385

DO SPRZEDANIA: motor „Perkun" 16 HP. mało używany. Jeden ganek kamieni 6/4 francuskich, kompletny. Dynamo 3-konne 110 volt Cena przystępna. **Młyn Cisie,** poczta Herby Śląskie, **A. Cichoń,**

Mam do sprzedania
2 samochody, ciężarowy i Forda
w najlepszym stanie. **Warszawa,** ul. Żelazna nr. 75 a, Kowieski. 930

LOKOMOBILA
8 P. S., dobrze wyreperowana i **elewator do słomy** (system Eckerta) prawie nowy, korzystnie do sprzedania. **M. Kallweit,** fabryka maszyn, **Chełmno.** 931

PRASA PAROWA
do słomy (Weigera), nowego systemu na sprzedaż. **Władysław Szczerbowski, Chomęcice** pow. Komorniki. 933

Do sprzedania
kasa wertheimowska mała i szlifiernia
Wiadomość: **Kraków,** Krowoderska 44, **Reinstein.** 934

Mało używane kompletne
urządzenie kinematograficzne
nadające się do stałego i podróżującego kina za cenę 7000 zł na sprzedaż. **Kino Apollo, Gniezno.** 935

Śrutownik
systemu Bamforda, mało używany bardzo korzystnie do sprzedania. **Zühlke, Szczepanowo,** stacja Barcin. 936

DYNAMO-MASZYNA
na równy prąd 110 Volt, 6 PS, fabrykat Bergmanna, na sprzedaż. **Emil Technau.** młyn wodny i motorowy **Ruda Młyn** p. Mieścisko. 937

Sprzedam okazyjnie bardzo tanio jedną półtorametrową i jedną metrową
TOKARNIĘ
938
Warszawa, Brzeska 10; skład starego żelaza.

Duże i małe 940
beczki od benzyny
sprzeda korzystnie **„Pokona"**, Grudziądz, Strzelecka 19, tel. 365.

MOTOR
nowy 16/20 K. M. na ropę, fabr. „Ursus" dwusuwny, jednocylindrowy, stojący, 400 obr. na minutę, sprzedam okazyjnie.

Adres wskaże „Rynek Metalowy i Maszyn." za nr. 2395.

OKAZYJNA SPRZEDAŻ:
Maszyna parowa, leżąca 600—900 HP, 12 atm., 3 kotły parowe (Tischbein) pow. ogrzew 250 m² 13 atm., 1 kocioł parowy (Tischbein) pow. ogrzew. 180 m²., 13 atm, lokomobila Wolfa 70—80. HP. 12 atm., lokomobila Wolfa 100—120 HP 12 atm., motor Diesla, leżący, 4-cylindrowy 450—500 HP. 939

KONTYNENT, LWÓW, ulica Kopernika 17. Poszukuje się odbiorców na złom (Schrott) różnych metali. Kupuje się maszyny używane.

KUPNA

Kupię
kuter, stojącą maszynę do siekania mięsa, maszynę do nadziewania kiełbas, ladę z marmurem do 5 m., taki, wagę i motor elektryczny
941 na prąd stały 220 volt.

Zgłosz.: **Mateusz Korpanty, Mielec.**

AUTOMAT do toczenia
942 śrub lub śrubek kupię. Oferty pod „Automat", KURJER WARSZAWSKI, Warszawa, Marszałkowska 108.

943
Dynamo
do zakładu światła, może być używane, lecz w dobrym stanie kupię **A. SCHWARZ, Warlubie, pow. Świecki.**

TOKARNIĘ
947
pociągową mocnej i prostej budowy, 1000—1500 mm. długości toczenia, nową lub używaną, lecz w dobrym stanie — kupię. **Warsztaty mechaniczne w Szreniawie,** p. Proszowice.

Poszukuję kupna około 500 metrów KOLEJKI wąskotorowej 600 m/m szerok. oraz **wózków** (wywrotki). Oferty uprasza sie do biura ogłoszeń **„PAR" Bydgoszcz,** ul. Dworcowa 72 pod nr. 527/3. 944

Trak pionowy
948
używany, dobrze utrzymywany z przejściem 750—800 mm. i dolnym zapędem, kupi **M. Krenski,** Tartak, **Starogard.**

Dyrekcja Kopalń Gwarectwa Węglowego Brzeszcze
zakupi **750 m**
kabla ziemnego
opancerzonego o przekroju żył miedz. 3×70 mm² dla napięcia roboczego 750 voltów, do dostawy bezzwłocznej najpóźniej do **31 stycznia 1926** na miejscu w Brzeszczach. 949

Firma **Sylva Montana** Ltd. Gdańsk 1 Damm 22/23, kupuje **świerkową papierówkę** za gotówkę oraz drzewostany świerkowe, nadające się na papierówkę i prosi o składanie ofert. ZASTĘPCY POSZUKIWANI. 945

Kupimy lokomobilę
951
używaną powyżej 150 KM. i 10 atm. ciśnienia. — Oferty **„Reklama Polska"**, **Warszawa,** Jasna 10, pod „Lokomobila".

Olszowe i topolowe kloce
kupuję każdą ilość za gotówkę **Fr. Dondajewski,** tartak parowy **Oborniki** (Wielkopolska). 946

Kupię dobrze utrzymaną
sieczkarkę na podwoziu.
Bliższe szczegóły z podaniem cen do: Majętność **Zakrzew,** poczta Witaszyce, **Jarocin.** 947

Dział budowlany i drzewny

Pismo warszawskich firm budowlanych.

Dwanaście najpoważniejszych firm budowlanych warszawskich zwróciło się do p. ministra skarbu z pismem następującej treści:

W powołaniu się na bytność i ustne porozumienie Delegacji Stow. Przemysłowców Budowlanych z dnia 28. 11. i 7. 12. 1925 r. u Pana Ministra Karśnickiego w naszej sprawie, ze względu na zaburzenia socjalne w Dęblinie, mamy zaszczyt ponownie prosić Pana Ministra o bezzwłoczne przydzielenie kredytu dla Dep. VI Budownictwa M. S. Wojskowych niezbędnego na opłacenie naszych rachunków za dokonane roboty, zaległych w opłacie od 5-ciu tygodni.

Ogólna należność za ostatnio wykonane przez nas roboty stosownie do załączonych zaświadczeń Kierownictwa Rejonu Inż. Sap. w Dęblinie wynosi 1.560.000 zł.

Ze względu na zupełne wstrzymanie opłacania naszych rachunków, jak również niemożność uzyskania jakiegokolwiek kredytu na rynku, zalegamy od 5-ciu tygodni z wypłatą zarobków dla 2000 robotników, z których większość sprowadzona z różnych krańców Rzeczypospolitej, **nie otrzymując zarobku dla braku pieniędzy, wyjechać nie może i nie ma pieniędzy na żywność, a zatem cierpi głód, nędzę i zimno skutkiem zamieszkania w tymczasowych nieopalanych barakach**, co razem wziąwszy powoduje u nich zrozumiałe rozgoryczenie na Rząd a stale demonstrując tworzą zaburzenie na terenie Warownego Obozu Dęblina.

Poza niewypłaceniem robotników zalegamy również w wypłacie należności naszym dostawcom za materjały, którzy z tych powodów nie płacą swoich robotników.

Zaznaczamy, że należności za materjały wykazane w załączonych zaświadczeniach Kier. Rejonu stanowią 90% robocizny z tą tylko różnicą, że nie płacimy jej bezpośrednio a pośrednio.

W razie gdyby Pan Minister ze względu na stan gotówkowy Skarbu nie mógł przydzielić potrzebnego kredytu M. S. Wojsk na opłacenie naszych należności, uprzejmie prosimy Pana Ministra o spowodowanie Banku Gospodarstwa Krajowego do wydania nam pożyczki pod zaświadczenia Kierownictwa Rejonu do wysokości sum wykazanych w tychże zaświadczeniach, ażebyśmy mogli zlikwidować sprawę ostrego zatargu z naszymi i naszych dostawców robotnikami.

Dla porządku zaznaczamy, że nasza prośba do Pana Ministra została spowodowana stanowczą odmową M. S. Wojsk regulacji w najbliższym czasie rachunków naszych, tłomacząc nam powody tego stanu nie przydzieleniem przez Ministerstwo Skarbu kredytów dla Budownictwa Wojskowego, przewidzianych budżetem.

Polecając jeszcze raz prośbę nasza jako niecierpiący zwłoki łaskawej uwadze WPana Ministra pozostajemy z poważaniem. (12 podpisów.).

Produkcja drzewa i handel zewnętrzny Jugosławji.

Źródła angielskie szacują lesistość w Jugosławji na 30 procent 6,364 tys. ha., gdy np. w Polsce mamy blisko 9 miljonów; wielka ilość lasów (35 proc.) znajduje się w Bośni i Hercogowinie (51 proc. zalesienia). Najważniejsze gatunki drzewa leśnego, to: buk, dąb i jodła, nadto lipa, klon, wiąz i jesion. **Wspaniałe okazy dębu** zwykle są rzadsze, a to dlatego, iż jako cenny materjał eksploatuje się go dawno i powszechnie, a wskutek gospodarki rabunkowej przedwcześnie. Tylko zdala, w niedostępnych miejscach są wspaniałe dąbrowy. **Jakość buku** jest przeciętnie drogą, ale jak miejscami doskonałą, tak znów gdzieindziej złą, o grubym czarnym rdzeniu. **Wogóle gospodarka leśna** w Jugosławji była i przed wojną i w czasie wojny gorzej niżeli dewastacyjną. Niesłychanie kwitły kradzieże leśne mimo bardzo surowego prawa. Niszczył chłop przez rąbanie i przez pasienie lasy państwowe, na które przypadają największe kompleksy. Straszne są **zniszczenia wojny**, zwłaszcza, że cięcia dokonywano bezładnie. Po wojnie poświęciło państwo więcej troski swym lasom. **Eksploatacja jest wyjątkowo trudną** (gdzie łatwą była, tam lasów już niema). Przypomnę, że cały teren Jugosławji jest wybitnie górzysty, o górach nietyle wysokich, co stromych i skalistych. Dostęp zatem i nieszkodliwe dla pnia ścinanie, wymaga szczególnych urządzeń i wprawy. Sprawę pogarsza to, że słabo są rozwinięte wszelkie drogi: żelazne, wodne czy kołowe i trudny dostęp do morza. Eksploatacja na wielką skalę wymaga zatem dużych kapitałów. Tych zaś brak wewnątrz, a silny kapitał zagraniczny dotąd nie wykazał tutaj zainteresowania. **Istniejące przedsiębiorstwa są małe** i obliczone głównie na zbyt wewnętrzny, i to ściśle miejscowy. **Eksport** przed wojną był minimalny, obejmujący tylko wyjątkowo cenne gatunki, toporem w lesie obrabiane. Zmieniły się na lepsze stosunki **po wojnie** w każdym względzie. Wzrosła konsumcja wewnętrzna budulca i drzewa przemysłowego, wzmógł się eksport.

O wielkości wywozu niema pewnych danych obejmujących wszystkie lata. We wrześniu roku ubiegłego wywieziono 3 140 wagonów drewna opałowego, a budulcowego 8 350. Pewne pojęcie o eksporcie mogą nam dać poniższe cyfry, chociaż one wyrażają tylko przypuszczenie i przyszłość, a nie fakt dokonany, opierają się na nadziejach, że... wszystkie warunki: wewnętrzne i zewnętrzne złożą się w r. bieżącym dla Jugosławji najkorzystniej. Koła producentów drzewnych jugosłowiańskich obliczają wywóz w obecnym roku gosp. (1925-1926) na 417,5 tys. wagonów, w tem: opału 30, budulca 80, progów 300, wyrobów 75 tys. wagonów (Rynek Drzewny w Poznaniu).

Północno-europejski trust budowlany.

Do niedawno założonego przez szwedzkie i finlandzkie firmy eksportowe trustu drzewnego zamierzają się przyłączyć obecnie eksporterzy drzewni Czechosłowacji i Łotwy. W Rydze poruszona została myśl założenia związku bałtyckich eksporterów drzewnych, któryby się potem przyłączyć miał do północno-europejskiego trustu drzewnego. Rząd sowiecki planuje utworzenie wielkiego trustu, któryby obejmować miał całą Europę północną i wschodnią i ujął w swe ręce cały handel drzewny w Europie północnej.

Urządzenia klozetowe, umywalkowe i kąpielowe, umywalki marmurowe, emalj. wanny kąpielowe
Armatury gazowe i wodociągowe, rury żeliwne, kamionkowe, gazowe i kotłowe
Łączniki żelazne kuto-lane, pompy, ołów, rury ołowiane i cyna do lutowania

Telegr.: SCHUSAGO

Telefon: Nr. 2 i 1240

K. GOTTSCHALK HURTOWNIA ŻELAZA

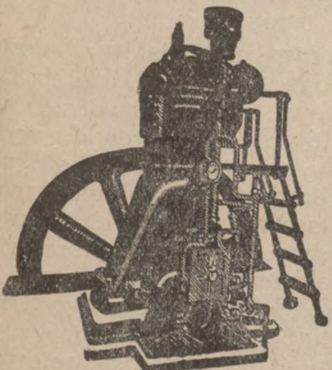
KRÓLEWSKA HUTA

UL. KATOWICKA 32—34

1636

WILLI KIRCHHOF - inżynier cywilny

Tel. 227 **BYDGOSZCZ, Chodkiewicza 36** Tel. 227

SILNIKI DIESLA

z fabryki Hille-Werke w Dreźnie, do 1000 HP, — zużycie 161 g na godzinę HP.

MASZYNY MŁYNARSKIE

Postawy walcowe, sita płaskie, skrobarki „Universum“.

Kompletne urządzenia nowych, przebudowa przestarzałych młynów.

SZACOWANIE.
OCENY.

1952

„Der Eisenhändler”

Otto Hoffmanna Wydawnictwo w Bunzlau na Śląsku.

Znane najlepsze i ulubione pismo fachowe dla branży żelaza, towarów żelaznych, narzędzi, sprzętów domowych i kuchennych oraz handlu maszyn itp. Najlepszy informator źródeł zakupu i organ ogłoszeniowy dla wymienionych branż.

Wychodzi od 30-tu lat i dwa razy w tygodniu.

Abonować można z przesyłką włącznie za 8.— zł. kwartalnie w admin. „Rynku Metal. i Masz.“ w Poznaniu, Wielka 10. Telef. 2277.

Kalendarze „Eisenhändler“ jeszcze na składzie, 1 egz. kosztuje 10 zł z przesyłką.

Tylko hurtownie!

Rowery, maszyny do szycia

oraz wszelkie części zapasowe

Broń i amunicję

posiadamy stale w wielkim wyborze na składzie i polecamy po cenach przystępnych

1945

HURTOWNIA PNEUMATYKÓW T. z o. p.

Telefon Nr. 51. **Ostrów (Wlkp.)** Adres tel.: „Pneumatyk“.

Tylko hurtownie!

Wielka transakcja drzewna.

Głośna firma drzewna w Kłajpedzie Naftal i S-ka zakupiła w lasach państwowych Dyrekcji Białowiejskiej około 100.000 mp. papierówki po cenie 2.06 dolarów za mp. loco stacja załadowania. Naftal wpłacił do dnia 1 b. m. 200.000 zł., następne raty po 100.000 złotych miesięcznie będą wpłacane, poczynając od 1 marca rb. Firma Naftal zobowiązała się zakończyć całą eksploatację 1 września rb.

Cement.

Min. Przemysłu i Handlu rozesłało do prasy komunikat, w którym donosi, że producenci cementu nie mogli udowodnić cyfrowo konieczności podniesienia cen cementu o 70%, jak niektóre cementownie pierwotnie zamierzały. Raptowna zwyżka cementu z 5.20 na 8.50 zł. za 100 kg. dobiłaby ostatecznie cały ruch budowlany — mówi komunikat oficjalny. Zaznaczyć musimy od siebie, że same cementownie zrozumiały konsekwencje bezpodstawnej zwyżki cen i sprzedają obecnie cement po 7 zł. za 100 kg. minus 10% rabatu, **a więc obecna cena cementu wynosi 6.30 zł. za 100 kg.** Oczekują jednak, że wobec zwyżki złotego — cena ta długo się nie utrzyma.

Z rynku materjałów budowlanych i drzewa.

MATERJAŁY BUDOWLANE.

Warszawa, 10. 1. (A. W.). Na rynku cementu panuje sytuacja niejasna. Z powodu mniejszego ruchu (jak zwykle w zimie) większych transakcyj nie robiono — za wyjątkiem ostatniej sprzedaży dla Związku Miast na roboty inwestycyjne Uhlena. Cena wynosi 7 zł minus rabat 10%. Pośrednicy sprzedają cement po 18 zł za beczkę loco skład (w małych partjach).

Warszawa, 10. 1. (A. W.). W ostatnim czasie transakcji na cement naogół nie robiono. Tłomaczy się to nieodpowiednią porą roku oraz zupełnym zastojem w ruchu budowlanym. Pewnego ożywienia spodziewać się można dopiero na wiosnę. Zawarto jedynie znaczniejszą transakcję ze związkiem miast. Ceny nie zostały jeszcze ustalone ostatecznie i zależnie od warunków płatności wahają się znacznie.

Warszawa, 9. 1. (A. W.). Ruch w dziale artykułów budowlanych — cokolwiek większy, co tłomaczono obawą zwyżki cen. Notowano za 1 kg fr. fabryka „Gudronit" następujące ceny hurtowe: gudronit Nr. 1 izolacyjny 0.75 zł, gudronit Nr. 3 do niszczenia grzyba drzewnego 1.55 zł, carbolineum do konserwacji drzewa 0.35 zł, lakier smołowy czarny na żelazo i drzewo 0.95 zł, lak smołowy do dachów papowych 0.30 zł, lakier gudronitowy czerwony 1.30 zł, papa smołowcowo-piaskowa w rolkach 1×7 m Nr. 0000 — 6.70 zł (cena za rolkę), Nr. 000 — 5.40 zł. Nr. 00 — 4.10 zł, papa gudronitowa na dachy betonowe za 1 m² 0.75 — 1.25 zł, (zależnie od grubości). filc gudronitowy do poziomego izolowania fundamentów 2 zł za 1 m².

DRZEWO.

Bydgoszcz, 10. 1. (A. W.). Urzędowa Cedula Giełdy Drzewnej w Bydgoszczy z dn. 7 b. m.; liczby bez nawiasów oznaczają kupno, w nawiasach — sprzedaż, za 1 m³ w złotych. Sosnowe kloce odziomkowe od 30 cm. wzwyż w czubie, zewnętrznie bez sęków i guzów dług. od 3 m. wzwyż (79) franco granica polsko-niemiecka, sosnowe słupy w czubie od 14/15 cm. dł. 14 m. (42), — 17 — 20 m (72), — 22 m dług. (78,50) franco wagon Gdańsk, bale angielskie u/s sosn. szer. od 4" — 9", grub. 2" — 2½" i 3" dł. od 9" przeciętnie 15/16 (385 zł za std) dostawa luty — kwiecień 1926 r. franco wag. Gdańsk, takież bale z drzewa sówkowego, dopuszczalne zaniebieszczenie (335 zł za std) franco wag. Gdańsk. sosnowe słupy, dł. od 7.50 — 15 m (41) franco wag. Gdańsk; podkłady dębowe 11 franc wag. Gdańsk; słupy telegraficzne 9, 10, 11 m dł. obwód w czubie 40 — 46 cm 40 franco wag. Gdańsk. W poszukiwaniu: Kopalniaki i słupy telegraficzne. Papierówka. Dębowe kloce odziomkowe, fornierowe. Olszyna fornierowa. Sosnowe bloki tartaczne. Podkłady sosnowe, dębowe i bukowe. Kloce wierzbowe, bezwzględnie zdrowe, w czubie od 30 cm wzwyż. W zaofiarowaniu: Dłużyce sosnowe franco woda Ujście, cięcia 1925/6 r.

Dostawa izolatorów porcelanowych.

Konsulat Rzeczypospolitej Polskiej w Bukareszcie donosi, że w dniu 4 lutego 1926 r. odbędzie się w tamt. Dyrekcji Generalnej licytacja na dostawę kilkudziesięciu tysięcy sztuk izolatorów porcelanowych. Dokładne i szczegółowe warunki licytacji i rysunki Konsulat przesłał do Centralnego Związku Polskiego Przemysłu, Górnictwa, Handlu i Finansów w Warszawie. — Oferty muszą być składane po francusku lub niemiecku zgodnie z podanemi warunkami w opieczętowanych kopertach, na których musi być adres i oznaczone, że sprawa dotyczy licytacji na porcelanowe izolatory w dniu 4 lutego 1926 r. Pożądane jest, mieć na miejscu przedstawiciela.

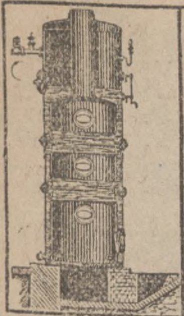
Przetargi i licytacje

— **Przetarg na prace remontowe.** Kierownictwo Rejonu Inżynierji Wybrzeża Morskiego niniejszem ogłasza przetarg nieograniczony na drobny remont w całym Rejonie. Oferty na blankietach Kierownictwa w zalakowanych kopertach z załączeniem kwitu na wpłacone wadjum do kasy Kierownictwa w wysokości 500 zł. należy składać w biurze Kierownictwa (Wejherowo, ul. Sobieskiego Nr. 72) do godz. 12 dnia 28 stycznia 1926 r. Bliższych informacyj udziela w godzinach urzędowych ref. bud. Kierownictwa. Zastrzega się dowolny wybór oferenta, oraz ewentualny ustny przetarg.

— **Przetarg na dostawę materjałów budowlanych.** Urząd Wojewódzki — Okr. Dyrekcja Robót publicznych w Krakowie ogłasza zapotrzebowanie na dostawę materjałów budowlanych do wykonania budowli wodnych na rzekach i potokach. Ilość, jakość, terminy dostawy potrzebnych materjałów oraz warunki dostawy, poda reflektantom odnośny Urząd Państwowy. Oferty ostemplowane marką na 2 zł. i zaopatrzone w 5% wadjum, należy wnosić bezpośrednio do odpowiedniego Urzędu Państwowego do dnia 1-go lutego 1926 r. do godziny 12 w południe. Oferty nieostemplowane lub bez wadjum, nie będą wcale rozpatrywane.

— **Dostawa żórawi.** Rada portu i dróg wodnych w Gdańsku ogłasza przetarg na dostawę i kompletne ustawienie 6 pełnoportalowych żórawi z chwytaczami dla Dworca Wiślanego. Warunki przetargu można otrzymać w biurze technicznem Rady Portu, Neugarten 28—29 począwszy od dnia 28 grudnia 1925 r. za opłatą 10— gd. oraz za zwrotem kosztów przesyłki.

— **Licytacja na sprzedaż drzewa.** Dnia 21 stycznia 1926 r., o godz. 12-ej w południe, w lokalu D. L. P. w Radomiu, ul. Lubelska Nr. 53, odbędzie się licytacja na sprzedaż z N-ctwa Suchedniów 640 m³ drewna użytkowego dębowego i 350 m³ drewna użytkowego sosnowego. Informacji udziela D. L. P. w Radomiu oraz Nadleśnictwo Suchedniów.

H.KOETZ NAST.
TOW. AKC.
FABRYKA KOTŁOW PAROWYCH

BUDOWA MASZYN i ODLEWNIA ŻELAZA
MIKOŁÓW, GORN. SLĄSK.

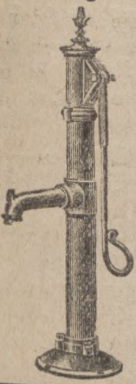
URZĄDZENIA DLA BROWARÓW i GORZELNI.
OKOŁO 500 PRACOWNIKÓW

ZAMKI I OKUCIA
BUDOWLANE I MEBLOWE
wykonuje

TORUŃSKA
FABRYKA ZAMKÓW J.Broda
TORUŃ, UL. KOSZAROWA 11-13. TELEFON 1441
Adres telegraficzny: „BRODABIURO" 42

Fabryka pomp i budowa studzien
Henryk Lund

Bydgoszcz, ul. Sobieskiego 6. Tel. 249.
Rok założ. 1882.
Studnie wiercone do każdej głębokości. Wielki skład części zapasowych, rur oraz pomp wszelkiego rodzaju.

Reparacja szybka; monterzy stale do dyspozycji.

2217

ANDRZEJ BERLIŃSKI
WYTWÓRNIA WYROBÓW METALOWYCH
LWÓW, SŁOWACKIEGO 4.
WYRABIA: ZNACZKI DLA PSÓW, ODZNAKI DLA WSZELKICH STRAŻY: POLOWEJ, LASOWEJ ITP. TABLICE ORJENTACYJNE DLA GMIN, DROGOWSKAZY ORAZ WSZELKIE ODZNAKI TŁOCZONE W METALU.

WARSZTATY: SZEWCZENKI 11.

2387

Informacje dla Czytelników!
Sz. Abonentom naszym służymy każdego czasu bezinteresownie podaniem najróżniejszych źródeł zakupu, tak firm krajowych, jak zagranicznych.
Prosimy z pełnem zaufaniem zwracać się do nas.
Administracja.

Resory
do powozów
w wszelkich rozmiarach lub podług nadesłanych wzorów poleca 2373

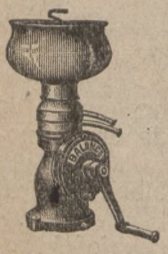
Wytwórnia resorów P. MARCINIAK, Starkowo p. Błotnica (Pozn.)

WYRABIAMY MASOWO:
maneże 1-4 konne
młocarnie cepowe
typu „Ideal" z hamulcem bębnowym na łożach kulkowych
sieczkarnie
do zapędu kieratowego
kartoflarki „Gwiazda B"
i polecamy takowe po cenach umiarkowanych

PP. handlarzom udzielamy znacznych ustępstw.

Bracia Malak, Żnin (Wielkop.)
fabryka maszyn i odlewnia żelaza
Telefon nr. 30. Telegr.: Bramafa.
2195

WIRÓWKI „BALANCE"

kupują chętnie wszyscy gospodarze z powodu ich prostej i mocnej konstrukcji i ostrego odtłuszczania. Bęben jest zupełnie pojedyńczy, bez talerzy, bez gumy, dlatego łatwe i wygodne czyszczenie. Dla handlu prosperujący przedmiot

2082

GUSTAV KOSCHORREK • LUBAWA
(POMORZE) TELEFON 26

Z rynku metalowego i węgla

METALE.

Nowy-Bytom, 10. 1. (A. W.). Surówka odlewnicza Huty Pokoju Nr. 1 (Friedenshütte P. G. S. — reprezentacja S. A. Józef Wdowiński w Warszawie) cena za tonnę 200 zł loco stacja Nowy-Bytom.

Warszawa, 10. 1. (A. W.). Za 1 tonnę fr. st. załad. blacha (cena zasadnicza) gruba 5 mm i wyżej 360 zł, blacha cienka do 5 mm 390 zł, walcówka drut okrągły od 5½—13 mm, kwadratowy od 5¼—8 mm 335 zł, bednarka gorąco walcowana 315 zł, żelazo handlowe krajowe 265 zł, surówka odlewnicza Witkowicka Nr. 1 oclona 222 zł, surówka odlewnicza Częstochowa Nr. 0 — 200 zł, Nr. 1 — 195 zł, Nr. 2 — 180 zł, loco huta surówka odlew. Stąporków Nr. 0 — 185 zł, Nr. 1 — 180 zł, Nr. 2 — 165 zł, Nr. 3 — 155 zł.

Warszawa, 10. 1. (A. W.). Koło odlewni metali półszlachetnych podaje następ. ceny za 100 kg. stopów specjalnych, przepisanych przez Min. Kol. Żel. dla taboru P. K. P. bronz panewkowy VII_1 — 495 zł, bronz. osprzętowy VII_2 — 465 zł, bronz fosforowy VII_3 — 500 zł, mosiądz VIII 360 zł. Powyższe ceny obowiązują przy wadze jednej sztuki (odlewu) nie niżej 2 kg., za odlewy mniejsze dolicza się 8%.

Berlin, 10. 1. (A. W.). Miedź elektrolityczna, dostawa zaraz, cif Hamburg, Brema lub Rotterdam (za 100 kg) 133¾.

Hamburg, 10. 1. (A. W.). Urz. not. term. za 100 kg. w Mn. Pierwsza cyfra oznacza sprzedaż, druga — kupno. Miedź na styczeń 119¼—118, luty 119¾—119, marzec 120¾—120¼, kwiecień 122—121¼, maj 123—122¾, czerwiec 123¾—123, cyna na styczeń 575—565, luty 572—565, marzec 570—566, kwiecień 568—563, maj 567—562, czerwiec 567—562, surowy cynk hutn. 79½—78½, serbro 95½—94 Mn za kg.

Londyn, 10. 1. (U.) (A. W.). Antymon Regulus 100—105 Ł za 1 tonnę.

Londyn, 10. 1. (A. W.). (U.). Miedź per kasa 59⅜—59½, 3 mies. 60½ — 60⅝, Setlement 59½, bestselected 63½—64¾, cyna za got. 285¼—285½, 3 mies. 278¼—278½, Setlement 285½, ołów dostawa natychmiastowa 34^15/16, term. 34⅛, Setlement 35, cynk dostawa natychmiastowa 39^3/16, term. 38⅛, Setlement 39¼, Antymon Regulus kraj. 105, zagr. 110, rtęć 15¼ — 15½ (za butlę), Wolfram 24 — 25 (za kawałek), elektrolit 65½, per 3 mies. 66, elektrowirebars 66, cyna Banca 291½.

N.-Jork, 10. 1. (A. W.). Zamknięcie. Cts za 1 lb. Aluminium virgin 98—99% 27, miedź lake loco 14¼, — elektrolyt loco 14⅛, — casiting rafinery loco 13⅜, cyna loco straits 62¾, — 99% 61¾, ołów N.-Jork loco 9½, east. St. Louis loco 9.20, cynk New-York loco 9.10, east St. Louis loco 8¾, nikiel w sztabach 34, żelazo 22½ dol. za 1 tonnę, blacha biała 5½ dol. za 100 lbs.

METALE SZLACHETNE.

Berlin, 10. 1. (A. W.). Srebro ca 0.900 w sztabach 94—95 Mn za kg, złoto w woln. obrot. 2.80—2.82, platyna w woln. obrot. 14¼—14½ Mn za gram.

Londyn, 10. 1. (A. W.). (Urz.). Srebro 31^13/16, — na dostawę 31^11/16 d. za 1 uncję.

N.-Jork, 10. 1. (A. W.). Zamknięcie. Srebro zagr. 68½ cts za 1 oz (= 31.1 gr.).

BLACHA.

Warszawa, 9. 1. (A. W.). Wskutek podrożenia surowców importowanych ceny blachy żelaznej ocynkowanej uległy zwyżce. Zwyżka cen wynosi 15 — 20% i obejmuje faktyczne różnice kursowe, spowodowane spadkiem złotego. Fr. wag. st. Warszawa za 100 kg. notowano następ. ceny hurtowe blachy żelaznej — ocynkowanej w arkuszach wym. 711×1422×0,5 m/m 110 zł, 711×1422×0.525 m/m 109 zł, 711×1422×0.55 m/m 108 zł, 1000×2000×0.5 m/m 110 zł, 1000×2000×0.55 m/m 108 zł.

WĘGIEL I PRZETWORY.

Warszawa, 10. 1. (A. W.). Za 1 tonnę fr. st. załad.: koks karwiński 62.50 zł, koks górnośląski twardy lub miękki 31 zł, węgiel kowalski myty cieszyński 62.50 zł, górnośląski gruby 25.60 zł, — gruby dąbrowski 24.20 zł.

Tczew, 10. 1. (A. W.). Cennik produktów z destylacji smoły surowej za 100 kg w dol. loco wagon Tczew; smoła destylowana w beczkach 2.94, karbolineum w beczkach 3.87, pak luźny 2.40, surowa naftalina w beczkach 3.36, lepnik w beczkach 3.12. Za beczki smoły destylowanej, karbolineum i surowej naftaliny, oblicza się 1.75 za sztukę. Ceny powyższe rozumieć należy w dolarach loco wagon stacja Tczew.

Borysław, 10. 1. (A. W.). Gazolinę absorbcyjną notowano 9—9.50 dol. — komprymowaną 10—10.50 dol. za 100 kg. Cena 1 m³ gazu ziemnego wynosi 4 grosze. Dla gazoliny tendencja — spokojna, natomiast gazy w poszukiwaniu przy nader silnej tendencji.

Zapytania nadeszłe do działu informacyjnego Tow. Wydawniczego „KUPIEC" w Poznaniu

Do każdego zapytania prosimy dołączyć 50 groszy. Wszystkim interesantom odpowiadamy listownie.

Nr. 935. Która firma wyrabia bortę do damskich trzewików z firmą, oraz uszy do trzewików z firmą.

Nr. 962. Uprasza się o podanie adresów fabryk wyrabiających goudron (Goudronharz).

Nr. 964. Która firma dostarcza listki staniolowe o średnicy 54 mm.

Nr. 967. Która firma wyrabia wzgl. dostarcza hurtownie olej do palenia.

Nr. 969. Która firma wyrabia czubki do żelaznych płotów i okucia do krat żelaznych.

Nr. 972. Zapytuje się, która firma dostarcza stali na noże do hebli.

Nr. 973. Która firma dostarcza korzystnie węgielki do kadzidła kościelnego.

Nr. 975. Która firma wyrabia konopie i manile luźne, lub przędzę w kłębkach.

Nr. 980. Gdzie można nabyć używane lub nowe szczelne aparaty do urządzenia kina, gdzie niema elektryczności.

Nr. 982. Która polska fabryka wyrabia klucze prasowane do młocarń i sieczkarń, lub która polska hurtownia może takowe dostarczyć.

Nr. 984. Która fabryka papieru kupuje stary papier, jak gazety i inne różne stare papiery i akta.

Nr. 987. Która fabryka wyrabia dobry gatunek lemieszy i okładni systemu Ventzki.

Nr. 994. Która z firm krajowych dostarcza deszczułki jamrowe i inne oraz dykty klejone do robót piłeczkowych.

Nr. 996. Gdzie można nabyć maszyny ręczne do walcowania drutu i blachy i do ciągania drutu mosiężnego.

Nr. 997. Które firmy dostarczają blachy i drut mosiężny.

Nr. 998. Która fabryka wyrabia rękojeści gumowe do rowerów, opony i dętki rowerowe, sznur gumowy do wózików dziecięcych i różne artykuły gumowe do rowerów.